

**Manon van Beek (Accenture) – Los zand of bezield verband
(07/01/2014)**

Hoewel ik rooms-katholiek ben opgevoed met vele Bijbelverhalen, ben ik al vanaf mijn middelbare schooltijd zo'n 30 jaar geleden gefascineerd geraakt door de Griekse oudheid en mythologie. Het is dat mijn vader het niet zo'n goed idee vond als ik Oudgrieks ging studeren. "Zo'n dode taal heb je toch niets aan, ga liever een vak leren", zei hij. Het is uiteindelijk Economie geworden aan de Vrije Universiteit hier in Amsterdam en daar ben ik ook mijn ouders dankbaar voor. Maar de Griekse verhalen en mythen ken ik van haver tot gort, en eigenlijk als ik er zo op terugkijk zijn ze van grote invloed op de manier waarop ik vandaag de dag tegen dingen aankijk. Ze staan vol met wijsheden en ik haal er dan ook veel inspiratie uit. Mag ik u uitnodigen een paar minuten te luisteren naar voor mij één van de mooiste Nederlandse vertalingen van een gedicht dat is gebaseerd op zo'n Griekse mythe. Hierin wordt Odysseus op zijn 10 jarige zeereis terug naar het eiland Ithaka uitgedaagd door Poseidon, de god van de zee, door Cyclopen, oftewel eenogige monsters en door Laistrygonen oftewel reusachtige menseneters. Het gedicht is in 1911 geschreven door Kavafis en in 1994 door Blanken vertaald.

Als je op je tocht naar Ithaka vertrekt,
Smeek dat je weg heel lang mag zijn,
vol avonturen, vol ervaring.
De Laestrygonen en de Cyclopen,
en de toornige Poseidon moet je niet vrezen;
zulke wezens zul je nooit vinden op de weg,
als je denken hoog blijft, als een uitgelezen
bewogenheid je lichaam en je geest bezielt. De Laestrygonen en de Cyclopen,
de woeste Poseidon zul je niet ontmoeten,
als je ze niet met je meedraagt in je ziel,
als je ziel ze niet voor je ogen plaatst.
Smeek dat je weg heel lang mag zijn.
Dat er vele zomerse morgens zullen zijn
waarop je, met wat een voldoening, wat een vreugde
zult binnengaan in voor het eerst aanschouwde havens;
en dat je moogt vertoeven in Phoenicische stapelplaatsen,

en daar goede waren kopen kunt,
parelmoer en koralen, amber en ebbehout,
en zinnestrelende parfums van elke soort,
zo overvloedig als je kunt zinnestrelende parfums;
en dat je naar veel steden in Egypte gaan moogt
om te leren en te leren van de wijzen.
Houd altijd Ithaka in je gedachten.
Daar aan te komen is je bestemming.
Maar overhaast de reis volstrekt niet.
Beter dat die vele jaren duren zal,
en dat je, oud al, landen zult op het eiland,
rijk met alles wat je onderweg hebt gewonnen,
niet verwachtend dat Ithaka je rijkdom geven zal.
Ithaka gaf je de mooie reis.
Zonder dat eiland was je niet op weg gegaan.
Verder heeft het je niets meer te geven.
En als je het armelijk vindt, Ithaka misleidde je niet.
Zo wijs als je bent geworden, met zoveel ervaring,
zul je al begrepen hebben wat Ithaka's betekenen.

De essentie van dit gedicht is dat het gaat om de reis, niet om het doel. En dat je niet bang hoeft de zijn van monsters of boze goden op je reis, want die kom je alleen tegen als je ze in je eigen hoofd ofgeest meedraagt. Het gedicht leert mij ook dat je je niet moet overhaasten om je doelen te bereiken, maar moet beseffen dat je juist onderweg veel leert. Van de ontmoetingen, de avonturen en ervaringen die je opdoet, de lessen die je leert en van de verbindingen die je maakt. Het is die reis die je vormt en die je maakt zoals je bent.

Een boodschap die denk ik ook heel toepasbaar is in het bedrijfsleven. Hier zijn het juist die doelen die elke dag centraal staan. Bedrijfsdoelen die gehaald moeten worden, afdelingsdoelen, persoonlijke doelstellingen. In een wereld waarin alles steeds sneller moet en waarin we achter onze laptop emails beantwoorden en Whats App-en verkiezen boven een gesprek. Waarin het gaat om wat morgen nodig is, en onvoldoende stil wordt gestaan bij wat gister geweest is. Het betreft een wereld die eigenlijk steeds individueler en onpersoonlijker wordt. Een wereld waarin het gemak waarmee we al onze

zaken kunnen regelen, toeneemt. Maar waarin het maken van echte connectie met onze collega's, klanten, relaties en omgeving afneemt als we niet oppassen.

Dan vraag ik me af, hoe kan dat? Wat gaat er mis? Wij zijn toch sociale wezens? Sociale contacten en relaties met anderen brengen lijn en betekenis in ons leven. Verhogen de levenskwaliteit. Recent sprak ik hier ook over met Ruben van Zwieten, predikant en initiatiefnemer van de Nieuwe Poort. Wat is er nodig om weer méér mens te kunnen zijn, is de vraag die hij in deze context stelde. Geen presentaties, geen feiten of opsommingen, maar meer verwondering en fitness voor de geest. Want zonder sociale contacten is het maar eenzaam en heeft het leven weinig betekenis. Zonder dat is alles eigenlijk als los zand. En wat zou er gebeuren als we een pas op de plaats maken? En de gejaagdheid van alledag verschuiven naar het maken van echte verbinding? Bundelen van krachten, samen nieuwe wegen zoeken en ontwikkelen naar oplossingen die voor alle belanghebbenden in dit ecosysteem van toegevoegde waarde zijn. Maar hoe komen we tot zo'n bezielde verband?

We gaan even terug naar het begin van de reis. Samenwerken en samenleven begint met elkaar kennen. Weten wat de ander doet en drijft. Ik ben opgegroeid in Brabant met het motto en tevens bekende carnavalskraker trouwens begin jaren tachtig 'agge maar leut et'. Als je maar plezier hebt. Geniet. Pluk de dag of Carpe Diem! En dan gaat het om –Brabantse– gezelligheid met elkaar zonder dat daar meteen iets tegenover hoeft te staan, zonder tegenprestatie en zonder te denken aan morgen.

Toen ik 5 jaar was verhuisden wij van een appartement boven de zaak van mijn ouders naar een huis aan de Debussylaan in het componistenkwartier in Rosmalen. Mijn vader had dat gekocht van de lokale pastoor, het huis was dus voormalig pastorie. Mijn ouders vonden het heel gewoon om alle huizen in de nieuwe straat langs te gaan om aan te bellen en onszelf voor te stellen. "Zo leer je mensen kennen" en dus gingen mijn zusje Wendy en ik aan de hand van mijn moeder de hele straat af, dat ging zo in Brabant. En tot op de dag van vandaag ken ik ze nog allemaal. Wij op de Debussylaan nummer 1, de familie Van der Plas op nummer 2, Van der Akker op 4, Verstappen op 6, ... en zo kan ik nog wel even doorgaan en dan weer terug langs de oneven nummers maar dat zal ik u verder besparen. Deze straat was eigenlijk een ecosysteem op zich als ik er nu zo op terugkijk. Mensen hielpen elkaar, problemen werden binnen de straat opgevangen of opgelost, er was een bepaald evenwicht. Ruim zes jaar geleden ben ik zelf met mijn gezin verhuisd naar de Beethovenlaan 7, toevalligerwijs wederom een componistenkwartier, in Naarden. Beginnend op Beethovenlaan

nummer 1, ben ik ook met mijn kinderen Emilia en Loeka de hele straat langsgegaan om kennis te maken. “Hallo, wij zijn de familie Nanni – Van Beek en zijn net komen wonen op de Beethovenlaan nummer 7 en komen ons graag even voorstellen”. Ditmaal was het echter een compleet andere ervaring. Sommige mensen deden niet open of alleen het luikje in de voordeur, anderen waren behoorlijk verrast of wisten überhaupt niet dat er mensen uit de straat waar zij al jaren woonden, verhuisd waren. Het hele idee om even connectie te maken als je ergens komt wonen, leek hier veel minder op z'n plek. Maar men vond het wel leuk, en attent.

Onlangs ben ik aangetreden als directeur van Accenture Nederland, hier om de hoek gevestigd op het Gustav Mahlerplein. Jawel, het componistenkwartier. Wist u trouwens dat de hele Griekse wijsbegeerte de aanzet heeft gegeven naar het moderne denken over toeval? Hoe dan ook, ook hier ben ik vanuit mijn nieuwe rol als directeur van Accenture recent even gaan kennismaken met onze onderburen, en gaan lunchen met bijvoorbeeld de directeur van Houthoff, Walter van Overbeek Gewoon om even kennis te maken. Wie zijn jullie, wat doen jullie?

Juist door dat soort initiatieven en vanuit mijn functie ben ik bevoorrecht allemaal interessante mensen te ontmoeten. Bestuursvoorzitters, ondernemers, vertegenwoordigers van goede doelen, een dominee ... allemaal intelligente mensen, positieve denkers en netwerkers. Vol ambities, dromen, maatschappelijk verantwoordelijkheidsgevoel en visie. Mensen die als ze de handen ineen zouden slaan, zouden samenwerken, samen grootste dingen kunnen doen. Voor de Zuidas, voor Amsterdam, voor Nederland. Juist in Nederland. Met onze poldermentaliteit, goed opgeleide mensen en kennisinstituten kunnen we kansen creëren waar letterlijk een wereld mee te winnen is.

Na elkaar leren kennen, volgt elkaar begrijpen. Hier gaat het om begrijpen waarom we de dingen doen zoals we ze doen. Wat is het doel, de overtuiging, waar geloof je in? Sla ik een brug naar het bedrijfsleven, dan zijn het ook de meest inspirerende leiders en bedrijven die op deze manier denken, die de wereld veranderen. Niet outside in: van buiten naar binnen, maar inside out: redeneren van binnen naar buiten. Vanuit het waarom. We weten altijd wel wat we doen of verkopen, soms ook hoe we het doen, maar weinigen weten waarom ze doen wat ze doen. Dat hoeft niet altijd met pasklare oplossingen en conclusies gepresenteerd te worden. Unilevers Paul Polman gaf vijf jaar geleden aan zijn ecologische footprint te willen halveren en gelijktijdig de omzet te verdubbelen. Maar hoe ze dat zouden gaan doen, was op dat moment nog niet geheel duidelijk. Naarmate de onderneming groeit, groeien ook de verantwoordelijkheden. Unilever realiseert zich dat mondiale uitdagingen als

klimaatverandering kwesties zijn die ons allen aangaan. Het rekening houden met de bredere impact van bedrijfsacties is nu verankerd in hun waarden, het is een fundamenteel onderdeel geworden van wie zij zijn. Het gaat erom te werken en te leven met mensen die geloven wat jij gelooft. Het is die gemeenschappelijke deler die ons bindt. Verschil willen maken.

Na kennen en begrijpen, volgt elkaar waarderen. Waarderen en hechten aan de mening en inbreng van een ander. Je laten inspireren. Ook zo'n woord waarvan veel mensen denken dat het gaat om de invloed of het effect op anderen. Maar inspireren is een woord dat is afgeleid van het Latijnse 'in' en 'spirare'. Letterlijk betekent het inademen of inblazen, rustig en geduldig dingen tot je nemen. En reflecteren. Ook is het woord 'spiritus' te herkennen, geest of ziel. Een inspirerend iemand heeft het vermogen anderen de ziel of geest in te blazen. Dat is doorgaans niet iemand die vanaf een podium met microfoon de bedrijfsresultaten voorleest.

Nee, het gaat om het vinden van evenwicht tussen de stilte van binnen en de hectiek van de buitenwereld. Auteur Jeroen Smit van onder andere "De Prooi" gaf al aan dat deze tijd om andere leiders vraagt. Leiders die zich niet laten leven door de hectiek van de dag, veeleisende werknemers, klanten, aandeelhouders en anderzijds vergaderingen, email, mobiele telefoon. Maar nieuwe leiders die de tijd en ruimte nemen om de inwendige stilte te zoeken, naar binnen te kijken en te reflecteren op hun handelen, verantwoordelijkheid en positie. Ik geloof in de kracht van reflectie, maar hoe doe je dat met een drukke baan en een gezin? Hoe zoek je dan de stilte op? Dat vind ik zelf ook soms moeilijk. Toen aan de heilige Franciscus van Sales werd gevraagd "Hoe vaak zou je moeten bidden?" zei hij: "Bid een half uur per dag, behalve als je druk bent. Als je druk bent, dan zou je een uur moeten bidden."

Laatste stap is vertrouwen, dingen volledig durven over te laten aan een ander. Ga naar het beloofde land werd tegen Abraham gezegd. En hij ging. Zonder vragen te stellen over de exacte doelstellingen, de verschillende scenario's, de financiële consequenties. Of denk aan het Orakel te Delphi. Zoveel grote namen maar ook naamlozen hebben het bezocht, en lieten zich voor belangrijke of minder gewichtige beslissingen leiden door wat het Orakel hen voorspiegelde. Visie en vertrouwen. Blind vertrouwen bijna. En ooit hebben we juist door dit vertrouwen, door samen te werken, de strijd van de zee gewonnen en is ons poldermodel geboren. Een mooi voorbeeld van vandaag de dag vind ik Trekhaak Gezocht!. Liftend met een caravan – zonder auto – reisde theatermaker Tjerk Ridder met zijn teckel, gitaar en een journalist vanuit Utrecht naar Istanbul in Turkije onder het motto: 'Je hebt

anderen nodig om verder te komen'. Durf je volledig afhankelijk te zijn van een ander? Eigenlijk is het een Europees onderzoek naar gastvrijheid, welwillendheid en vertrouwen.

Als je de mensen om je heen kent, begrijpt, waardeert en vertrouwt, dan kun je samen mooie dingen doen. Precies hetzelfde in het bedrijfsleven, niks anders dan een groep mensen. Dan kun je samen werken en samenwerken, innoveren. Samen een beter resultaat bereiken en werkplezier beleven. Precies de reden dat we bij Accenture diversiteit in zo'n hoog vaandel hebben. In het Grieks synergeia, betekent samenwerking. In menselijke sociale processen wordt het gedrag en het denken van mensen in een groep geacht anders en meer te zijn dan dat van de afzonderlijke leden. Te vaak wordt synergie in het bedrijfsleven nog gebruikt als een buzzword om dingen "op een hoop" te gooien, maar als je het zo ziet, laat je heel veel kansen liggen ...

Kijken we naar de Zuidas, dan hebben we samen al een aantal mooie dingen gerealiseerd. Voor het hele Zuidas-ecosysteem. Van straatvoetbal voor kansarme jongeren tot voedselbankacties voor mensen die het minder hebben, want ook die zijn er op de Zuidas. En in de Green Business Club hebben bedrijven aan de Zuidas hun kennis, kunde en netwerk gebundeld om zoveel mogelijk duurzame

impact te maken. En ook in Nederland zijn er diverse succesvolle voorbeelden van samenwerkingen in het bedrijfsleven en tussen bedrijven en universiteiten of onderzoeksinstituten. Maar naast deze kansen en successen, staan we ook voor grote uitdagingen. Denk aan vergrijzing, jeugdwerkloosheid, gezondheidszorg en energietransitie. Deze uitdagingen vandaag vragen om nieuw leiderschap en nieuwe samenwerkingsverbanden.

Een nieuw ecosysteem met verbanden over industrieën heen, tussen bedrijven – groot en klein, overheden en universiteiten. Onderzoek doen, de creatieve ideeën van kleine startups uitlichten, ze laten opschalen door grote bedrijven, focus op topsectoren, financieringsklimaat ontwikkelen en stappen zetten naar een meer

circulaire economie. Echte samenwerking is daarbij cruciaal. Ik geloof in het leggen van verbanden. En ik geloof erin dat we allemaal hierdoor geïnspireerd raken en innovatiever worden. Vooral in tijden van onzekerheid en onverwachte ontwikkelingen. In tijden waarin de verhoudingen in de wereld veranderen. Waarin veel activiteiten naar het Oosten verschuiven en investeringen meer en meer plaatsvinden in de nieuwe economieën. Ik sta open voor nieuwe kansen en initiatieven, dat probeer ik in ieder geval elke dag. En ik hoop dat ik een bijdrage kan leveren aan een betere toekomst.

Een beter Nederland. Voor iedereen. Als leidinggevende van Accenture, als moeder, als mens. En dat ik geen kansen laat liggen. Geen los zand, maar in een bezield verband.

Dank u wel en een heel gelukkig 2014!